

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 19 stycznia 2016 r.

Adam Bodnar

VII.602.6.2014. JZ

**Pan Poseł
Arkadiusz Mularczyk
Przewodniczący
Komisji Nadzwyczajnej do spraw
zmian w kodyfikacjach
Sejm RP**

Pragnę zwrócić uwagę Pana Przewodniczącego na konieczność pilnej zmiany art. 492 § 1 pkt 6 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. nr 21, poz. 112 ze zm.).

Rzecznik Praw Obywatelskich w swoim wniosku do Trybunału Konstytucyjnego zakwestionował zgodność art. 492 § 1 pkt 6 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy z art. 60 w związku z art. 32 i art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz z art. 29 lit. a Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169). Zgodnie z zaskarżonym przez Rzecznika przepisem: „Wygaśnięcie mandatu wójta następuje wskutek: orzeczenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji w trybie określonym w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na okres co najmniej do końca kadencji”. Natomiast wedle art. 5 pkt 6 Kodeksu wyborczego: „Ilekcroć w kodeksie jest mowa o wójcie – należy przez to rozumieć także burmistrza i prezydenta miasta”.

W wyroku z dnia 23 stycznia 2014 r. (sygn. akt K 51/12), Trybunał Konstytucyjny orzekł: „art. 492 § 1 pkt 6 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy [...] rozumiany w ten sposób, że dotyczy orzeczenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji wydanego po nabyciu mandatu wójta jest zgodny z art. 60 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Trybunał na podstawie

art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. nr 102, poz. 643 ze zm.) umorzył postępowanie w zakresie zgodności kwestionowanego przepisu z art. 32 Konstytucji RP oraz z art. 29 lit. a Konwencji, uznając zbędność orzekania w tym zakresie. Zdaniem TK, przepisy te również nie wnoszą w nawiązaniu do art. 60 i 31 ust. 3 Konstytucji RP, nowych treści w badanej sprawie.

W związku z przytoczonym wyrokiem, Trybunał wydał jednak dnia 11 lutego 2014 r. postanowienie sygnalizacyjne (sygn. S 1/14), w którym przedstawił Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej uwagi dotyczące stwierdzonej w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy luki w prawie polegającej na braku możliwości uruchomienia postępowania w sprawie orzeczenia niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w inny sposób aniżeli na wniosek zainteresowanego.

W postanowieniu Trybunał zauważył, że „kodeks wyborczy w zasadzie nie przewiduje możliwości uruchomienia procedury wygaśnięcia mandatu wójta (burmistrza, prezydenta miasta) z uwagi na niezdolność do sprawowania przez niego urzędu w inny sposób aniżeli na wniosek zainteresowanego”. Podkreślił również, że „usunięcie przez ustawodawcę sygnalizowanej luki w prawie jest niezbędne dla zapewnienia spójności systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej [...] istniejący sposób wszczynania tej procedury nie jest wystarczający z punktu widzenia potrzeby ochrony interesów społeczności samorządowej”.

Pragnę dodatkowo podkreślić, że w opinii Rzecznika, przy opracowaniu regulacji w tej materii, należy mieć na uwadze również wdrażanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Traktat ten wprowadził bowiem nowe podejście do niepełnosprawności i niezmiernie ważne jest, żeby było ono uwzględniane w nowo przyjmowanych rozwiązaniach. Odnosząc się do powyższej kwestii należy zauważyć, że zgodnie z poglądem przyjętym w Konwencji, wszelkie ograniczenia w dostępie do funkcji publicznych muszą być oparte na pogłębionej analizie stanu faktycznego, która wykaże, że dana osoba ze względu na swoją niepełnosprawność nie może jej wykonywać. Pragnę zwrócić uwagę, że nie ma żadnej wątpliwości, co do możliwości wykonywania funkcji wójta w warunkach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r.,

Nr 127, poz. 721 ze zm.), czyli po przystosowaniu stanowiska pracy. W związku z tym, biorąc pod uwagę brzmienie art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2015 poz. 748 ze zm.) - w ocenie Rzecznika - sposób orzekania o niezdolności do wykonywania funkcji wójta nie powinien opierać się na systemie orzekania o niezdolności do pracy, ale na osobnym mechanizmie, podobnie jak ma to miejsce w procedurze orzekania o niezdolności do pełnienia funkcji sędziego (art. 70 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych - Dz. U. z 2015 r., poz. 133 ze zm.).

Należy zauważyć, że w toku prac Sejmu RP VII kadencji przygotowano projekt ustawy - o zmianie ustawy - Kodeks wyborczy oraz niektórych innych ustaw (druk nr 2337), który wpłynął do Sejmu 4 kwietnia 2014 roku. Swoje pierwsze czytanie miał dnia 28 maja 2014 roku, po czym został skierowany do prac w Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach. Prace nie zostały jednak zakończone.

Mając powyższe na względzie, działając w oparciu o art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648 ze zm.), uprzejmie proszę Pana Przewodniczącego o zajęcie stanowiska w sprawie możliwości podjęcia przez Komisję inicjatywy ustawodawczej mającej na celu wykonanie wspomnianego postanowienia sygnalizacyjnego Trybunału Konstytucyjnego.

Podpis na oryginale